ՀԱՄԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՊԱՐՏ ԵՆՔ ԿԱՐԴԱԼ
ԵՒ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ
ԵՒ
ԿԸ ԴԻՏԷ ՄԱՐԴ ԱՐԱՐԱԾԸ

ՊԷՏՔ Է ՈՐ ԱՆ ԱԾԻ ԻՍԿ ԵՄ՝ ՆՈՒԱՃԻՄ

ԻՆՉՈՊԻ ՊԱՐՏ ԵՆՔ ԿԱՐԴԱԼ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

Ի՞նչ կարիքը ունինք կարդալու վաղնջական Աստուածաշունչ մատեանը: Գիրք մը որ դժուարահասկնալի է:

Ի՞նչ օգտակարութիւն կրնայ ունենալ այժմու սերունդին ու գիտական մակարդակի ուսեալ ժողովուրդին:

Ինչո՞ւ արդեօք հին օրերէ մնացած պարսկական թաւլին ու թղթախաղը համայն աշխարհ կը խաղայ: Ինչո՞ւ համար ճատրակի խաղը համաշխարհային հմայք ստացած է, ու որպէս միջազգային լուր կը հեռաձայնուի բոլոր երկիրներ: Վերոյիշեալ բոլոր խաղերն ալ հնաւանդ ու հնօրեայ ազգերու աւանդութիւններէն մշակոյթէն ու բաղաբակրթութենէն կու գան:

Նոյնպէս են նաեւ Յոյն ողբերգութեան հեղինակները՝ Եսքիլէս, Սոփոկլ ու Եւրիպիդէս վաղեմի ու վաղնջական: Սոյն բոլորը կը դասուին ոչ-հայ աւանդութեանց իրենց հեղինակութեամբ:

Միայն Սասաններու օրով՝ Գ.Դ.Դարուն, բանաւոր աւանդութիւններու հիման վրայ, կազմուեցաւ Աւեստայի ներկայ Պահլավերէնը:

Ինչ որ ինքն իր մէջ արժէքաւոր ու թանկ է, կը դադրի ըլլալէ թանգարանային կամ հին, ու կը դառնայ առինքնող: Միթէ նոյնպէս չե՞ն կարգ մը կարասիներու և արուեստներու ձեռային աշխատանքի արտադրութիւնները: Միթէ ադամանդը, կարմիր շափիւղան ու զմրուխտը նոյնքան հին ու անդենական չե՞ն նման մարմարի ու կրանիթի: ինչո՞ւ արդեօք գնահատող ու հասկցող գոհարավաճառներ հսկայական գումարներ կը վատնեն իւրացընելու համար չքնաղ ադամանդներն ու զմրուխտները: Անոնք ալ հին ու վաղ անցեալի գետնափոր խորութիւններէն կու գան:

Կարծեմ աւելի լրջօրէն թափանցելու, զգալու և ըմբռնելու ենք մեր այսօրուան նիւթը՝ «Ինչո՞ւ կարդալ Աւետարանաշունչ Մատեանը»:

Նոր Կտակարանը իր Չորս Աւետարաններով կը պատասխանէ ու կը լուսաբանէ մարդ էակին ամենահրատապ հարցումները, անոր իղձերուն յոյսը և կը դառնայ մխիթարիչը անոր ցաւատանչ հոգւոյն ու մարմնին:

Յիսուսաշունչ Աւետարանը, մեզ կը ներշնչէ վերարժեւորելու և վերադասելու մեր սորվածը, մեր գիտցածը, մեր պատմական, կրօնաբաղական, տնտեսական և ընկերահոգեբանական հարցերը:

Ամէնէն հարցասէր միտքը գոհացնող բացատրութիւնները՝ Սուրբ Խաչին լոյսով կը բանան իրենց դռները: Օրինակ. Ներելու իրողութիւնը մարդկային կեանքի ամենէն դիւրին և ամենէն դժուար հարցերէն մին է: Ներկայ իմաստասէրներու, բաղաբագէտներու կամ հոգեբաններու մէջ, ո՞վ է հեղինակատրը, որ կարենայ մեզ համոզել ա՛յս ուղղութեամբ:

Առանց կրօնքի և բարոյական կատարելութեան ձգտումին, բաղաբակրթութիւնը, գիտութիւնը և արուեստը կը դառնան եսական ու զազրելի: 20-րդ դարը յեղափոխութեան դարն է, սակայն պատահեցաւ անսպասելին: Եւրոպայի ամենայառաջադէմ երկիրը Գերմանիա իր բարձրաստիճան ուսման կաճարներով ու գիտութեան լոյսով խաւար

ներմուծեց երիտասարդ հոգիներու մէջ ու սկսաւ համաշխարհային երկրորդ Պատերազմը, որ խլեց մարդկային 52 միլիոն կեանքեր խամրեցնելով անոնց երազն ու տեսիլքները: Գիտութիւնն ու բաղաքակրթութիւնը նոյն իսկ չարիք են առանց բարոյական զօրութեան:

Մեծ գիտնական Ալպէռ Այնշթայն ըսած է.

«Գիտութիւնը կրօնքի կը կարօտի իր տիրապետած ուժերուն գործածութեանը համար»:

Գիտութիւնը կրնայ վերականգնել մարդը արտա՛քնապէս որպէս երեւոյթ, բայց ոչ երբեք հոգեւո՛ր, իմացակա՛ն ու բարոյակա՛ն մարդ: Հոգեմտաւոր մարդը կը ճանչցուի՝ միա՛յն աստուածայի՛ն տրամադրութեամբ: Այժմեայ ճանչցուած գիտութիւնը կամ հմտութիւնը՝ միայն երեւցած իրականութիւնն է: Ինչո՞ւ չհաւատալ նաեւ իրականութիւններու որոնք մեր հասողութենէն դուրս, և ըմբռնելու կարողութենէն անդին են:

Նոր Կտակարանը իր Ձորս Աւետարաններով այդ անդենականի իրականութիւններուն մասին կը խօսի: Գիտութիւնը ի՞նչ կրնայ ընել տառապող հոգիներու համար առանց Աստուծոյ գաղափարին: Երբ TWA 800 օդանաւը օդին մէջ պայթեցաւ Long Island-էն 30 մղոն հեռու, մահացողներու պարագաները չգացին խաղարան կամ պարահանդէս մխիթարուելու համար, այլ եկեղեցի և հոգեւորականի: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ հոգեկանն է, գերմարդկայինը, որ միայն կրնայ մխիթարել վշտահար ու ցաւատանչ հոգին:

Մարդ պարտ է ընտրել դժուարին զարիվերը, որ լուսաճաճանչ գագաթներու վրայ վսեմութիւն կու տայ իր բարոյական նկարագրին:

Այդ բարոյական կեանքը կը ծաղկի միայն կրօնակա՛ն ենթահողին վրայ: Սկզբնական դարու դարձի եկող հեթանոս իմաստասէրները հրապուրուած և հմայուած էին առաբեալներու բարոյակա՛ն և վերածնիչ զօրութենէն:

Քրիստոնեայ Պանտենոս իմաստասէրը, հիմնեց Աղեքսանդրիոյ առաջին ընծայարանը, որպէսզի բրիստոնեայ փիլիսոփաներ կարենան մրցիլ հեթանոս իմաստասէրներու հետ ու յաղթահարել զանոնք: Նախ բան դարձի գալը, ան Ստոյիկեան իմաստասէր մը եղած էր:

Պանտենոս մինչեւ 190 թուական նախագահեց Աղեքսանդրիոյ մեծագոյն աստուածաբանական ճեմարանը:

Այս ճեմարանին հռչակաւոր աստուածաբաններն էին Կղեմէս Աղեքսանդրացի, Դիոնիսիոս Աղեքսանդրացի և Որոգինէս:

Եւսեպիոս՝ Եկեղեցական պատմագիրը կը գրէ, թէ Պանտենոս աւետարանչական արշաւ կազմակերպած ու բարոզած է նաեւ Հնդկաստանի մէջ:

Կղեմէս Աղեքսանդրացիի դարձը տեղի ունեցած է նման հարազատ իմաստասէրի մը ճշմարտութիւն պրպտելու ընթացքին, երբ կը սերտէր Պետրոսի, Յակոբոսի, Յովհաննէսի և Պօղոս առաբեալներու գրութիւնները, օգնութեամբը Տաշիան Ասորիի և Փանթէնուսի:

Թաշեան Ասորին Հռոմի մէջ կը հանդիպի Յուստինոս վկային և հաւատքի կը դառնայ: Յուստինոս իմաստասէր նահատակը ծնած էր Flavia Neapolis (հիմա կը կոչուի Nablus) Սամարիոյ մէջ Յոյն

ծնողէէ, մօտ 100 թուականին--Յովհաննէս առաքեալի մահուան տարին:

Իր երիտասարդութեան կ՛երթայ Եփեսոս ուսանելու Ստոյիկեան, Պղատոնական և այլ հեթանոս փիլիսոփայութիւններ:

Օր մը ծովեզերքի վրայ երբ կը խորհրդածէր կը հանդիպի ծերունի բրիստոնեայի մը որ ցոյց կու տայ իրեն հեթանոս իմաստասիրութեան թերութիւնները ու կը բացատրէ Հին Կ.-ի մարգարէներուն անապական ու հզօ՛ր գրութիւնները որոնք նախատեսած են գալուստը Մեսիային, որ պիտի փրկէ մարդկութիւնը:

Սոյն խօսակցութիւնը պատճառ կը դառնայ որ Յուստինոս, 132 թուականին դառնայ Քրիստոսի հաւատքին: Ան գրած է երկու ջատագովականներ ուղղուած, 1-ինը. Antoninus Pius-ի և 2-րդը. Marcus Aurelius կայսրերուն պաշտպանելու և բացատրելու համար բրիստոնէութիւնը: Ան գլխատուած է 165 թուականին: Յուստինոսվկան դարձի եկաւ, որովհետեւ ծերունի մարդ մը բաժնեց իր հաւատքը երիտասարդ իմաստասէրի մը հետ:

Յուստինոս, վկայ չորս Աւետարանները կը նկատէ որպէս գերագոյն յիշատակարանները սուրբ առաքեալներուն:

Մենք, այսօր, չենք եկած հեթանոս հաւատալիքներէ ու ո՛չ ալ աստուածամե՛րժ հոգիներով, այլ եկած ենք Ս.Սահակներո՛ւ, Ս. Մաշտոցներո՛ւտ անվեհե՛ր Վարդաններո՛ւ հաւատքով: Անոնք իրենց մարմիններովը վառեցին ջահը Աւետարանի լոյսին Հայ աշխարհի սիրտին մէջ: Մեր միակ անգիտակից թերութիւնը, անտարբերութի՛ւնն է հանդէպ մեր անցեալ հաւատաւորներու երազին ու տեսիլքին: Անտարբեր մարդը, տալու գոհունակութիւնը չի զգար, այլ՝ առնելու հաճոյքը կ՛ուզէ ունենալ միայն.

1. Ջըլլանք անտարբեր և չի գործենք "Ութերորդ մահացու մեղքը":

2. Համայնքային կառոյցները պահպանելու բեռը չցգենք բանի մը նուիրեալներու ուսին, որոնք կրնան ի վերջոյ կքիլ երբ առանձին մնան:

Սուրբ Գիրքը թարգմանող աստուածատես թարգմանիչները, հինգերորդ Դարուն, Աստուածաշունչ մատեանը գրաբարի չի թարգմանեցին, այլ՝ ա՛յն օրուան հայերէն լեզուին: Ոսկեդարեան հայ դպրոցին շնորհիւ՝ Արարատի և Տարօնի ոստանիկ բարբառը դարձաւ գրական լեզուն՝ ու սկսաւ կոչուիլ "գրաբար" միայն ա՛յն ատեն, երբ աշխարհաբար լեզուն դարձաւ գործածական:

Ինչպէս 5-րդ դարուն, նոյնպէս ալ այսօր, հայ հաւատացեալներ ծնունդ տուին 20-րդ դարու թարգմանիչներու:

Նուիրական և սուրբ երկու կեդրոններ՝ Էջմիածին ու Անթիլիաս տեսիլքը ունեցան թարգմանելու մեր թանկագին ու վեհիմաստ Նոր Կտակարան մատեանը այժմու հայերէն լեզուի՝ "աշխարհաբար"ի: Ինչո՞ւ:

Սրբ. Մեսրոպ Մաշտոցի թարգմանութենէն առաջ, հայերը պարտաւոր էին կարդալ Աստուածաշունչը յունարէն կամ ասորերէն լեզուով, որովհետեւ Աստուածաշունչը գրուած էր անզուգական յունարէնով ու կու գար դարերու խորքէն: Յունասէր մտաւորականներ կը ջատագովէին ու կ՛ըսէին.

«Աստուածաշունչը պէտք է կարդալ յունարէն, գնահատելու համար լեզուին նուագը և գեղեցկութիւնը»:

Լեզուի մը նուագն ու գեղեցկութիւնը հասկնալու համար, բանաս-

տեղծութիւն մը պարտ է կարդացուիլ իր բնիկ լեզուով:

Անշո՛ւշտ թէ Սրբ. Մեսրոպ ունեցաւ իր հակառակորդներն ու նախանձորդները: Ինչո՞ւ արդեօք Սրբ.Մաշտոց ստեղծեց Սրբ.Գրոց հայերէն թարգմանութիւնը, ու չգոհացաւ միայն յունարէն Աստուածաշունչի լեզուի երաժշտակա՛ն գեղեցկութեամբ:

Որովհետեւ անունը յաւերժացնելո՞ւ համար ստեղծեց հայերէն թարգմանութիւնը: Նորութի՞ւն մը ստեղծած ըլլալու համար: Ո՛չ, ուրեմն ինչո՞ւ համար թարգմանուեցաւ հայերէն Աստուածաշունչ մատեանը:

Աստուածաշունչը կը պարունակէ երաժշտութիւն, բայց ան երաժշտական գրութիւն մը չէ՛: Ան կը յայտնէ անզուգական ու գերըզգայուն գեղեցկութիւններ, սակայն գեղեցկագիտութեան դասագիրք մը չէ՛ Ան: Աստուածաշունչը գերազանցապէս աստուածայայտնութիւնը բացայայտող մատեան մը և պատգամ մըն է:

Սուրբ Գիրքը շրջանակի մը մէջ զետեղելով հիանալ, որպէս գեղեցիկ զարդեղէն մը, բաւարար չէ՛:

Դրամ ըսուած թուղթէ կամ մետաղէ հարստութիւնը միայն հաշուելու, անոր տպագրական գեղեցկութիւնը դիտելու և թուղթին շօշափելիութիւնը զգալու համար մեր հետ չենք կրեր, այլ փոխանակելո՛ւ և արժեւորելո՛ւ համար զայն մեր գսակներուն մէջ կը կրենք:

Դրամին արուեստագիտական տպագրութիւնը չէ՛ որ մեզ կը հետաքրքրէ, այլ անոր զօրութիւնը ու փոխանակութիւնը:

Նոյնն է նաեւ Աստուածաշունչ Մատեանը: Այսօր հրապարակ ելած է նո՛ր և հրաշակերտ թարգմանութիւնը Նոր Կտակարանին, որ ոչ միայն կ՛երգեհոնէ ու կը խնկարկէ ճշմարիտ աստուածայայտնութիւն, այլ կ՛իմաստաւորէ ու կը լուսաւորէ՛ մերօրեայ քրիստոնէական հասկացողութիւնը: Սոյն թարգմանութիւնը կրնանք կոչել ներկայ դարու աստուածաճանաչութեան բանալին: Իւրաքանչիւր հայ ընտանիք կարիքը ունի զայն սեփականացնելու, ո՛չ միայն որպէս թարգմանչական հրաշակերտում, այլ մարդկային կեանքը փոխակերպող ու հոգին մխիթարող Աստուածախօս Մատեան:

Այս Նոր Կտակարան գիրքը պահարանի մէջ կամ բարցի մը տակ դրուելու համար չէ գրուած, այլ կարդացուելո՛ւ համար:

Կ՛ուզէ՞ք որ ձեր զաւակները դառնան բարոյական տիտաններ՝ հայ քրիստոնեաներ: Կը փափաքի՞ք դաստիարակել ձեր զաւակները ուղղութեամբ ու ճշմարտութեամբ: Անոնց համար միակ ճամբան, տեսնել է իրենց ծնողքները, որ ջերմեռանդօրէն ու նուիրումով կը կարդան Աւետարանը ու կ՛աղօթէն ամէն օր: Մեր զաւակները կը դիտեն մեզ, որ ամէն առաւօտ կը խոզանակենք մեր ակռաները, ամէն երեկոյ կը դիտենք հեռատեսիլի շարժանկարները ու **կ՛ընդօրինակեն** մեզ:

Մեր հարստութիւնն ու գանձերը նկատուող հարազատները, այսուհետեւ `եկեղեցւոյ և աստուածասէր դառնալու պատճառը, մեզմէ կախեալ է:

Մեր զաւակներուն յիշողութեան հորիզոնին մէջ՝
փայլուն աստղը մնանք:

Յուլիս 31, 1996
Թորոնթօ

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ԵՒ ԿԸ ԴԻՏԷ ՄԱՐԴ ԱՐԱՐԱԾԸ

Բազմաթիւ պարբերաթերթեր ու ծանուցումներու մէջ կը կարդանք. Լուսանկարչական մեքենան ինչպէ՞ս կը տեսնէ իր ենթական կամ առարկան:

Այրեր և կիներ բազմամիլիար տոլարներ կը ծախսեն պերճ և գեղեցիկ երեւնալու համար: Արդեօք անոնք կը մտածե՞ն թէ ուրիշներ ինչպէ՞ս կը տեսնեն կամ կը դիտեն զիրենք: Տան մը կատուն՝ բիսիկը, որքա՜ն որ լաւ կը տեսնէ ցերեկը, նոյնիսկ և աւելի լաւ կը տեսնէ նաեւ գիշերը:

Ազգեր ինչպէ՞ս կը տեսնեն իրենց դրացի ցեղերը, թշնամի՞ թէ բարեկամ: Մարդ արարածը ինչպէ՞ս կը դիտէ զԱստուած, որպէս պատժո՛ղ Դատաւոր մը, թէ սիրող երկնաւոր Հայր մը: Մարդիկ ինչո՞ւ զանազան պատկերացումներով կը տեսնեն զԱստուած:

Օրինակ, ոմանք զԱստուած կը տեսնան որպէս ահարկու, ուրիշներ՝ անկարեկիր ու հեռու Իր ստեղծագործութենէն:

Յոյն կրօններու մէջ աստուածները ներկայացուած էին Ողիմպիական լեռներու բարձունքներու վրայ՝ խրախճանքի և հեշտութեան մէջ: Գանանու աստուածները, կը կարծուէին ըլլալ պահանջկոտ մարդազոհերու և կենդանական զոհերու:

Մարդկային տեսողութեան այլասերման պատճառը՝ իրենց մտածողութեան հետեւանքն էր: Մարդ արարածը ուզեց ի՛նք ըստեղծել զԱստուած, փոխանակ ջանալ ըմբռնելո՛ւ իր Արարիչը:

Մարդկային բազմապիսի աստուածներու գոյութիւնը ապացոյց է որ իւրաքանչիւր մարդկային մտածողութիւն իր աստուածը յղացաւ:

Անսահման և անեզր գոյացութեան մը մէջ, մարդ արարած ի՛նք կ՛որոնէ զԱստուած, իսկ Մարդեղացեա՛լ Յիսուս, իջնելով երկինքէն, Ի՛նք կը յայտնէ Աստուած Ճշմարիտը ու կը ձգտի արտայայտել Իր առաքելութիւնը մարդ արարածին: Աստուծոյ՝ դժուարաըմբռնելի ըլլալուն պատճառը, ո՛չ թէ Աստուած չափազանց հեռու է, այլ մարդիկ խիստ շատ այլասերած են ճշմարտութենէ ու կեղծը՝ շիտակ, և սուտը՝ իրաւ սկսած են տեսնել: Ծննդոց գրքին հեղինակը այսպէս կը նկարագրէ վատասերած մարդը.

«Աստուած երկրի վրայ նայեցաւ, և ահա ապականած էր, վասնզի երկրի վրայ ամէն մարմին իր ճամբան ապականած էր...բանզի երկիր անոնց միջոցաւ անիրաւութեամբ լեցուեցաւ»--Ծննդ. Զ.12-13:

Միթէ մեր օրերու երաժշտութիւնն ու անիմաստ գեղարուեստ կոչուած նկարչութիւնն ալ այլասերած ու ապականած չե՞ն: Ի՛նչ որ մերկութիւն է և ամօթ, կ՛ուզեն մեզի ներկայացնել որպէս արուեստ ...պատկերասփիւռի միջոցով: Այսպիսի ապակրօնութեամբ, ինչպէ՞ս կարելի է ըմբռնել ու տեսնել Աստուած Ճշմարիտը:

Ի՞նչպէս կը կարծէք քսաներորդ դարու մարդը կը տեսնէ զԱստուած: Ան կը տեսնէ այն աստուածը, որ դարեր առաջ, անճնասէր մարդիկ, հեշտամոլ ու վայրագ մարդիկ տեսած էին:

Վաղ անցեալի դարերուն, մարդիկ իրենց աստուածները (դիցերն

ու դիցուհիները) տեսած էին անպատկար գինովութեան և անառակութեան մէջ, ու այսօր ալ կ՛ուզեն նմանիլ անոնց։ Անոնք տեսած էին իրենց աստուածները նախանձոտ և վրէժխնդիր, նիզակն ու կայծերը ձեռքերնին, շանդահարելու համար իրենց մմայիին չհնազանդողները։

Այսօր եւս գերպետութիւններ իրենց հրեղէն սաւառնակներով կը հրկիզեն բաղաքներն ու աւանները առանց խղճահարուելու և նկատի առնելու ժողովուրդները որ կ՛ապրին անոնց մէջ։ Դրամապաշտութիւնը հասած է իր գագաթնակէտին։

Իւրաքանչիւր բաղաք ունի իր գազինօները, ուր գիշեր ցորեկ բաղթախաղը կը գահակալէ ու պոռնկութիւնը որպէս սիրոյ չաստուածուհի կը ցուցադրուի։

Քսաներորդ դարու մարդկութիւնը դարձած է մարմնապաշտ ու անհոգի, ան կ՛ապրի միայն ի՛նչ որ մարմնակա՛ն աչքը կը տեսնէ, կը շօշափէ ու կը լսէ։ Աստուծոյ բացակայութիւնը անհաւատներու խաւարած ներաշխարհին մէջ ստեղծած է դատարկութիւն։ Հաւատալու համար միայն միտք չի բաւեր, այլ հոգեկա՛ն տեսութիւն ալ հարկաւոր է։

Հաւատացեալը հպատակելո՛ւ է Աստուծոյ Խօսքին, ոչ թէ ենթարկելու է Աւետարանը իր նիւթապաշտ տեսութեան ու ցանկութեան։

Աստուած՝ առաքեց Իր Միածին, Մարդեղացեալ Որդին այս աշխարհի, բայց իրենները չընդունեցին զայն։ Իսկ անոնք որ ընդունեցին զԱյն՝ իշխանութիւն տուաւ անոնց ըլլալու Աստուծոյ որդիներ, անոնց՝ որոնք կը հաւատան Իր Անունին։ Միայն մարդ արարածը՝ ներապրումով կրնայ իր օրերը դարձնել աստեղազարդ։

Մեր պատանիներէն սկսեալ մինչեւ տարեցները կ՛ուզեն տեսնել զԱստուած։ Ինչո՞ւ բոլոր Զայն տեսնել փափաքողները չեն կրնար տեսնել։ Աստուած, թանգարանային առարկայ մը կամ պատմական խլեակ մը չէ՛, որ ամէն հետաքրքիր, տոմսակ մը գնելով, փափաքի տեսնել փափաքի զԱյն։ Միթէ ամէն հարցասէր կրնա՞յ երկրի մը վարչապետը կամ մեծ ընկերութեան մը նախագահը տեսնել։ Առաջին հարցումը որ կ՛ուղուի փափաքողի մը՝ կ՛ըլլայ.

«Ժամադրութիւն ունի՞ս».....«Անունդ ի՞նչ է»։

Երբ Մովսէս մարգարէ աւելի մօտէն փափաքեցաւ տեսնել բոցակեզ մորենին, Աստուծոյ հրամանը եղաւ անոր. **«Կօշիկներդ ոտքերէդ հանէ՛, որովհետեւ այն հողը՝ որուն վրայ կը կանգնիս՝ սուրբ է»**։

Յիսուս Քրիստոս, Լեռան վրայի քարոզին մէջ, շեշտեց վերոյիշեալ սրբութեան պահանջքը և ըսաւ.

«Երանի՛ անոնց, որոնք սրտով մաքուր են,
որովհետեւ անոնք զԱստուած պիտի տեսնեն»։

Աստուծոյ գլխաւոր յատկանիշը, Իր Սրբութիւնն է. Աստուծոյ սրբութիւնը այդ անթափանցելի տարածքն է, որ Նարեկացին կը կոչէ անմերձենալի։ Սրբութիւնը Աստուծոյ վեհագոյն յատկանիշն է։

Սրբութիւնը գաղափար, յորդոր ու օրէնքի ամբողջութիւն ըլլալէ աւելի, կեա՛նք և ապրում է։

«Սրբութիւնը գերմարդկային է, ան բնաւ անմարդկային չէ»։

Անոնք են սուրբ, որոնք ապրելով հանդերձ աշխարհին մէջ, կը մնան աշխարհէն վեր։ Աստուած ինչո՞ւ սուրբ ըլլալ կը պահանջէ

մարդ արարածէն: Աստուծոյ վսեմ ներկայութիւնն ու անգերազանցելի սրբութիւնը կ՛արտացոլուի Յիսուս Քրիստոսի ապրումի՛ն մէջ ու կ՛ակնկալուի իւրաքանչիւր հաւատացեալէ:

Սրբութիւնը ապրո՛ղ իւրաքանչիւր մարդ՝ իր նիւթեղէն և հողեղէն էութիւնը կը հոգեղենացնէ աղօթքով ու ծառայութեամբ բարձրացնելով զայն առ Աստուած:

Հայ ազգը վեց հարիւր տարի մահուան մանգաղին տակ հաւատարիմ մնաց իր էութեան, աւանդներուն, խղճին և հաւատքի սրբութիւններուն: Պարծանքը հանդիսացող սրբուհիներու, հերոսուհիներու և կոյսերու համաստեղութեան մէջ:

Թէ՛ հեթանոս ու թէ՛ Միաստուած կրօններու մէջ, նախաձեռնարկ եղողը միշտ Աստուած Ի՛նքն է: Հեթանոս կրօններու մէջ մարդիկ ենթարկուած են "մուսա"ներու մղումներուն, իսկ Հին Կտակարանի մարգարէները շարժած են Աստուծոյ Հոգիով: Նոյնիսկ Բոցակէզ Մորենիի դէպքին մէջ, Աստուած Ի՛նք կ՛երեւի Մովսէսի ու ոչ թէ Մովսէս ինք պրպտումի պահուն կը տեսնէ Այրող Մորենին: Երկրորդ, Աստուած Ի՛նք կը կանչէ Սամուէլ մարգարէն երեք անգամներ: Յիսուս Քրիստոս Ի՛նք կանչեց աշակերտները որ հետեւին Իրեն: Յարուցեալ ու պայծառակերպ Քրիստոս՝ Ի՛նք յայտնուեցաւ Սողոսի հրեղէն ձայնով երբ ան Դամասկոսի դռան մօտեցած էր:

Տիեզերական մեծագոյն տռամայի վարագոյրը բացուեցաւ երբ ծնաւ Յիսուս ու երկնագեղ հրեշտակներ աւետեցին ճշմարիտ ու հասկնալի աստուածային յայտնութիւնը մարդաշխարհի, ըսելով.

«Մի՛ վախնաք, ձեզի կ՛աւետիս մը պիտի տամ որ մեծ ուրախութիւն պատճառէ ամբողջ ժողովուրդին: Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեզի Փրկիչ մը ծնաւ, որ Օծեալ տէրն է: Եւ յանկարծակի այդ հրեշտակին հետ երեւցաւ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը, որ կ՛օրհնէր զԱստուած ըսելով.

"Փառք Աստուծոյ՝ բարձունքներու մէջ, և խաղաղութի՛ւն երկրի վրայ ու մարդոց միջեւ հաճութիւն»:

Վերոյիշեալ երկնային երաժշտութիւնը հաւատքի և սիրոյ սպասարկուներու աւետիսն էր ուղղուած մարդաշխարհի: Արթուն միտքով երբ կարդանք Աւետարանները, անոնց իւրաքանչիւր դրուագը Աստուծոյ սիրոյն ցոլքը կը շողշողայ: Մարդեղացեալ Յիսուսի՝ խորհրդազգաց յայտնագրութիւնն է անխնայելի Աստուծոյ բաղցրահայեաց ու խորածածուկ խորհուրդին: Եթէ կ՛ուզենք գիտնալ թէ Աստուած ինչպէ՞ս կը դիտէ մարդ արարածը, կարդանք, ուսումնասիրենք ու ճանչնա՛նք Քրիստոսի Մարդեղութիւնը:

Անառակ Որդիին առակը, Մարիամ Մագդաղենացիին ապաշխարութիւնն ու ստացած թողութիւնը և շնութեան մէջ բռնուած կնոջ վճիռը:

Քրիստոսի Մարդեղութեամբ պատռուեցաւ հազար տարիներու խաւարակուռ վարագոյրը յայտնաբերելու համար Աստուծոյ սէրը:

Աստուածային ստեղծագործ սէրը ինչպէս որ խոնարհեցաւ (իջաւ), աշխարհ պարգեւելու սիրոյ և իմացական կեանք մարդ արարածին, մարդ՝ ի՛նք եւս բարձրանալու է դէպի տիեզերական Սէրը և Կեանքը ուր

պիտի գտնէ իր Տէր Արարիչը: Սէր բառը չէ եղած միայն բարոզուելու համար, այլ՝կիրարկուելու: Սիրոյ համար գոյութիւն չունին ժամանակ, ազգութիւն, կրօն, վիճակ, տարիք և գեղեցկութիւն, որովհետեւ սիրոյ արտայայտութիւնը անտեսանելի Աստուծոյ իմանալի և զգալի Ներկայութիւնն է:

Ներկայ նիւթապաշտ հասարակարգին միջեւ չկա՛յ սէր, այլ սեռային յարաբերութիւն: Անսէր մարմնապաշտութիւնը կը պարտադրէ մարդ արարածին որ ան կին, լիզէ գարշապարը ստորնութեան՝ յանուն կեանքի, հացի, փառքի և հաճոյքի: 18-րդ դարէն սկսեալ աստուածաբաններ սկսան հետաքրքրուիլ Աստուածաշունչի գրականութեա՛ն վերաբերեալ հարցերով և հեղինակներով, ոչ Աստուածաշունչին պատգամովը:

1. Յիսուս Ինքզինք կը կոչէ "Աստուծոյ Խօսք"ը, ոչ թէ գրութիւն մը, այլ իմաստատորող և ապրող Մեկնաբանութիւնը:

2. Ոչ թէ ո՞վ և ե՞րբ գրուած է Սրբ. Գիրքը, այլ Ո՞վ յայտնաբանած է զԱստուած, և ի՞նչ է Աստուածայայտնութիւնը:

3. Յիսուս Քրիստոս ապրեցաւ որպէս կենդանի՛ Աստուածայայտնութիւն և հայելացումը սէ՛ր Աստուծոյ:

Աստուած անանձնականութիւն չէ, կոյր զօրութիւն, մեծութիւն և գիտարուեստ մը չէ: Յիսուսի շրթներուն վրայ Աստուած գերազանցապէս ու վեհաբառօրէն Հայրութիւն է, որ կը զբաղի նոյնիսկ պարզ ճընճղուկներով: Հօր Աստուծոյ սէրը (խտացեալ կերպով) հանդէպ իր Որդւոյն՝ պատուանդանն է տիեզերքին ու երաշխիքը մարդոց փրկութեան: Աստուծոյ ներում շնորհող սէրը կը յաղթէ բոլոր մեղանչումները մարդ արարածին:

Կ՛ուզէ՞ք համառօտ կերպով և խորապէս ճանչնալ թէ Աստուած ինչպէ՞ս կը տեսնէ մարդ արարածը, Ան յայտնած է Ինքզինքը Յովհաննու աւետարանագիրին միջոցով, ու կ՛ըսէ.

«Որովհետեւ Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին Որդին տուաւ, որպէսզի անոր հաւատացողը չկորսուի, այլ յաւիտենական կեանք ունենայ»:

«Որովհետեւ Աստուած իր Որդին աշխարհ ղրկեց՝ ո՛չ թէ որպէսզի աշխարհը դատապարտէ, այլ որպէսզի աշխարհը փրկէ»:

«Չկայ արարած մը որ Աստուծոյ տեսողութենէն վրիպի: Անիկա պարզ ու յստակ կը տեսնէ ամէն ինչ, իրենց ամբողջ մերկութեամբ: Եւ Անոր է որ հաշիւ պիտի տանք» --Եբր. Դ.13:

«Սիրելինե՛ր, այժմ Աստուծոյ որդիներ ենք: Թէ ի՛նչպէս պիտի ըլլանք յետոյ՝ տակաւին չենք գիտեր: Բայց գիտենք թէ՝ երբ Քրիստոս յայտնուի՝ Իրեն նման պիտի ըլլանք, որովհետեւ Զինք պիտի տեսնենք Իր իսկութեան մէջ: Ով որ այս յոյսը ունի՝ ինքզինք կը մաքրէ, ինչպէս որ Քրիստոս Ինք մաքուր է»--Ա. Յով. Գ.2-3:

Ապրիլ 25, 1996
Թորոնթօ

ՊԷՏՔ Է ՈՐ ԱՆ ԱՃԻ, ԻՍԿ ԵՍ՝ ՆՈՒԱՃԻՄ

Ծնունդ մը երկու անձերու սիրոյ միասնականութեան պսակն է: Մարդ իր ծնունդը, ի՛նչ չ՛իրագործեր, այլ ուրիշները: Յիսուս Քրիստոս Նիկոդեմոսին ըսաւ.

«Քեզի պէտք է նորէն ծնանիլ»:

Խորհրդարանի անդամ Նիկոդեմոս չհասկցաւ "վերստին ծնունդ"ին խորհուրդը: Անհնինի Ծնունդ Յիսուս յարեց անոր.

«Դուն Իսրայէլի վարդապետ ես
և չէ՞ս գիտեր այդ բաները»

--Յով. Գ.10:

Քրիստոս "Վերստին Ծնունդի" կիրարկումը չբացատրեց Նիկոդեմոսին, այլ ենթակային թողուց այդ խորհուրդին լուսաբանութիւնը:

Յիսուսի սիրելի աշակերտը՝ Յովհաննէս առաքեալ այսպէս կը գրէ.

«Եւ Բանը մարմին եղաւ ու բնակեցաւ մեր մէջ, և մենք տեսանք Անոր փառքը, որպէս շնորհով և ճշմարտութեամբ լի Միածնի փառք՝ ստացուած Հօրմէն»--Ա.14:

Յովհաննէս Մկրտիչ իր մարգարէական խորախորհուրդ յայտարարութեամբ կ՛ըսէ.

«Ձեր մէջ կայ մէկը, զոր դուք չէք ճանչնար»--Յով. Ա.27:

Այս գրութեան հիմնական նպատակակէտը, բացայայտել է մեր մէջ "գտնուածը զոր մենք չենք ճանչնար":

Տիրամայր կոյս Մարիամ երբ հիւրասիրեց Գաբրիէլ հրեշտակը և իմացաւ անոր Աւետումը, ան ըսաւ հրեշտակին.

«Ինչպէ՞ս կրնայ պատահիլ ինծի ատիկա»--Ղուկ. Ա.34:

Նիկոդեմոս աստուածաբանը եւս, նման Տիրամօր, հարցուց Վարդապետաց Վարդապետին ըսելով.

«Ինչպէ՞ս կրնայ ծնիլ մարդ մը, որ ծեր է»--Յով. Գ.4:

Կրնան գտնուիլ կարգ մը հաւատացեալներ, որոնք խորհին, թէ այս գրութիւնը չափազանցուած պարզաբանութիւն մըն է:

Ընթերցող մը ազատ թող զգայ իր տպաւորութիւնները յայտնելու. այս գրութեան նպատակը ո՛չ բննադատել ու ո՛չ ալ դիտողութիւններ ընել է բլիշէ դարձած "Ես վերստին ծնած բրիստոնեայ եմ" ասութեան, այլ ուսումնասիրել և պրպտել է, թէ մեր Տէրը ի՞նչ ըսել կ՛ուզէր Նիկոդեմոսին:

Համեստութեամբ, ու ո՛չ յաւակնոտութեամբ կ՛ուզեմ արձարձել, խորհրդածող հաւատացեալներու մտքին մէջ, իմ մտածումներս, որպէսզի թափանձէն աստուածային խորհուրդին, որովհետեւ Պօղոս առաքեալ կը բացատրէ քրիստոնեաները, ըսելով.

«Իսկ հոգեւոր մարդը (Աստուծոյ Հոգին ունեցողը) կը բննէ ամէն բան»--Ա. Կորնթ. Բ.16: Ու կը շարունակէ, ըսելով.

«Բայց մենք գիտե՛նք թէ Քրիստոս ինչ կը խորհի»:

«Բայց մենք Քրիստոսին միտքը ունինք»:

Վերոյիշեալը տարբեր թարգմանութիւն մըն է: Հետեւաբար շնորհը և ազատութիւնը ունինք խորհրդածելու և ջանալու հասնիլ Քրիստոսի

Մտքին...: Աստուած է որ կու տայ այս ազա՛տ ու տիեզերական ուսումնասէր հոգւոյն:

Ծնունդ մը, ծլարձակում մը և լոյսի փայլատակում մը եթէ չջարունակուի, կը մեռնի և կը կորսուի, իսկ եթէ աճի՛ կը դառնայ պտղաբեր ու արդիւնաջատ: Երբեք հնարաւոր չէ մէկու մը համար աճիլ բարոյապէս և հոգեւորապէս՝ առանց տալու շնորհին:

Հեթանոսներ, արդեօք ինչպէ՞ս ողջագուրեցին (ծնան) Քրիստոնէական լոյս հաւատքին: Ինչո՞ւ Տրդատ թագաւոր ու իր նախարարները դարձան հաւատաւորները Յիսուս Քրիստոսի:

Ինչո՞ւ Քրիստոսի Եկեղեցին հալածող Սողոս մը դարձաւ Անոր ջահակիրը ու նահատակուեցաւ Քրիստոսի սիրոյն համար: Ինչպէս որ բուսական սերմերը հովի հոսանքով կը տարածուին ու իրենց ինկած տեղւոյն հողին մէջէն կը ծլարձակուին, նոյնպէս ալ Քրիստոսի բեղմնաւոր Խօսքերը տարածուելով մարդկութեան սիրտերուն մէջ, ծնունդ տուին, ու կու տան քրիստոնէական հաւատքին ու Եկեղեցիին՝ հեթանոսներու սիրտերէն ներս:

Խորհուրդը կը կանխէ խօսքն ու գործը, ամէն արարք գործ ըլլալէ առաջ խորհուրդ (միտք) է: Նոյնպէս Քրիստոսի արտայայտած խօսքերը. **«Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ»** Նիկոդեմոսին ուղղուած, աստուածային խորհուրդ մըն էր: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Քրիստոս Ի՛նք **"Խորհուրդ Խորին"** է, Սուրբ Մարդեղութիւնը **"անհաս անսկիզբ" է**, ու Անոր Խօսքե՛րը եւս խորհուրդ են--Կող. Բ.2-3: Ինչպէ՞ս կարելի կը դառնայ հասկնալ սոյն խորհուրդին բացատրութիւնը: Յիսուս Քրիստոսի աստուածահիրաշ աղօթքին մէջ (Յովհաննու Աւետարան ԺԷ գլուխ) կայ համար մը.

«Այն խօսքերը որ Ինծի տուիր՝ ես իրենց (աշակերտներուն) տուի, և ընդունեցին ու ճշմարտապէս ճանչցան՝ որ ես Քեզմէ ելայ, և հաւատացին թէ Դուն ղրկեցիր Զիս»:

Սոյն խօսքերը մեզ կրնան լուսաւորել, հասկնալու համար Վերըստին Ծնանելու խորհուրդը: Ուստի հոգեկան վերածնունդը, ինչպէս վերեւ ըսուեցաւ, մե՛ր երկունքն է, մե՛ր ծնունդի իրագործութիւնն ու կատարումն է: «Ձեր մէջ կայ մէկը, զոր դուք չէք ճանչնարը» (ծնո՛ւնդ) Ձեր նորէն ծնանի՛լն է, մեր "վերստին Ծնունդ"ը: Քրիստոսի տուած յաւերժական Խօսքե՛րն են, որոնք մեզի Վերստին Ծնունդը պիտի տան:

Ոչ միայն անգիտակցօրէն հաւատալով, այլ մեր հաւատացածը ապրելո՛վ, ու մեր սրտին մէջ ցանուած Աւետարանին խօսքերը աճեցնելո՛վ և զանոնք պտղատո՛ւ ընելով: Ա՛յս է վերստին ծնունդը: Եթէ ո՛չ այգիին Տէրը պիտի ըսէ այգեպանին.

«Ահա երեք տարի է որ կու գամ այդ թզենիին վրայ պտուղ փնտռելու և չեմ գտներ. արդ, կտրէ՛ զայն. ինչո՞ւ անիմաստ կերպով տեղ գրաւէ»--Ղուկ. ԺԳ.6-7.

Եթէ Վերստին Ծնունդ ունեցած ենք, եթէ մեզի շնորհուած Աստուծոյ խօսքերը աճած են մեր մէջ, եթէ մեր հոգեկան Բեդլեհէմին մէջ Յիսուս ծնա՛ծ է, հնարաւոր չէ՛ որ այդ հոգեւոր ու բարոյական վերածնունդը չ՛աճի, չմեծնայ ու չափահասութեան չհասնի: Աճումի մը ամենէն ակնառու ապացոյցը մեր բարոյական նկարագրին փոփոխու-

թիւնն է: Մարդ արարածը չկրնար վերստին ծնած ըլլալ առանց տալու շնորհին: Տալն ու տրուիլը սիրո՛յ արտայայտութեան գագաթներն են: Երբ սէ՛րն է մղիչ ուժը տալուն: Տուողը կու տայ, ուրախ սիրտով և վեհանձնօրէն: Մեր աճումին չափանիշը՝ մեր սիրելո՛ւն և տալո՛ւն մէջն է:

Մինչեւ որ հաւատացեալները չսորվին տալ և զոհուիլ, Աստուծոյ ճշմարիտ որդիները չեն կրնար դառնալ: Յիսուսի հաւատին հիմնաբարը սէրն է, ու շաղախը՝ զոհաբերութիւն:

զԱստուած ու մեր մարդ ընկերը սիրել ու զոհաբերիլ ի՞նչ կը նշանակէ հաւատացեալին համար: Երբ սիրենք, տանք ու զոհաբերենք, ակամայ կը պզտիկնանք: Պզտիկնալը, խոնարհիլը, բարեգութ ըլլալը և ներելը Յիսուս սորվեցուց Իր ապրումով ու սուրբ Խաչելութեամբ:

Ինչպէս մարդ բնախօսականօրէն կը հասնի մեծութեան՝ կատարելութեան, այդպէս ալ բարոյապէս կատարելութեան հասնելու կարիքը ունի հաւատացեալ մը: Բարոյական ու հոգեւոր մեծութիւնը ճեռք կը բերուի հեզութեամբ ու խոնարհութեամբ:

Քրիստոս Իր կենդանի օրինակով մարմնացուց հեզութիւնը, խոնարհութիւնը և ծառայութիւնը:

Հեզութեամբ, խոնարհութեամբ ու ծառայութեամբ մարդ արարածին «ես»ը կը պզտիկնայ: Անտարբեր քրիստոնէական բարոզութիւններու պատճառաւ եկեղեցիները թափուր և հաւատացեալները անպտուղ թզենի կ՛ըլլան: Իւրաքանչիւր մարդու մէջ «աստուածային» էա-տարր մը կայ որ կը կարօտի մշակման:

Քրիստոնեաներ մինչեւ որ իրենց կամքը, իրենց «ես»ը և իրենց ըմահաճոյքը չնուազեցնեն ու չըսեն.

«Ոչ թէ իմ կամքս, այլ Քու կամքդ ըլլայ»

"վերստին ծնունդի" չափահասութեան հասած չեն ըլլար:

Մարտ 1, 1996
Թորոնթօ